

Handläggare
Marika Hanson

Biträdande VA-chef

Teknik- och serviceförvaltningen

Svar på utredningsuppdrag – förutsättningar för Revaq- certifiering av Vappa avloppsreningsverk

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att:

1. godkänna utredningen om Revaq-certifiering som svar på utredningsuppdrag från tekniska nämnden 22 maj 2025.
2. ge förvaltningen i uppdrag att genomföra Revaq-certifiering av Vappa avloppsreningsverk.

Beskrivning av ärendet

I dagsläget ansvarar kommunalförbundet VafabMiljö för omhändertagande av slam från Enköpings avloppsreningsverk. Slammet hanteras idag genom att det, via upphandlad entreprenör, omvandlas till anläggningsjord. VafabMiljö har inlett ett arbete med att ta fram en övergripande strategi för hantering av fosforrikt avfall i enlighet med gällande avfallsplan 2020–2030. Någon gemensam eller beslutad strategisk inriktning för hur fosforrikt avfall långsiktigt ska hanteras inom de anslutna kommunerna finns dock ännu inte.

En möjlig alternativ inriktning för slamhanteringen är spridning på jordbruksmark, vilket förutsätter att avloppsreningsverket är certifierat enligt Revaq. En sådan certifiering rekommenderas starkt av

branschorganisationen Svenskt Vatten. Revaq syftar till att minska spridningen av farliga ämnen i kretsloppet och möjliggöra en säker och hållbar återföring av näringsämnena till jordbruksmark. Certifieringen ställer bland annat krav på ett systematiskt uppströmsarbete samt kontinuerliga förbättringar av slamkvaliteten.

Frågan om möjligheterna till Revaq-certifiering och spridning av slam från Enköpings avloppsreningsverk på jordbruksmark har lyfts till politiken via lokala lantbrukare och LRF:s kommunavdelning.

Mot bakgrund av att en eventuell Revaq-certifiering skulle innebära förändrade arbetssätt samt resursmässiga och ekonomiska konsekvenser för VA-verksamheten, bedömdes det nödvändigt att först utreda förutsättningarna för en sådan certifiering. Föreliggande ärende utgör därför ett svar på tekniska nämndens utredningsuppdrag och syftar till att ge nämnden ett samlat underlag inför ett framtida ställningstagande i slamfrågan.

Ärendets beredning

Efter nämndens beslut om utredningsuppdrag den 22 maj 2025 genomfördes en upphandling av extern konsult med specialistkompetens inom Revaq-certifiering. Uppdraget tilldelades Nitoves, som i november 2025 redovisade sin rapport.

Teknik- och serviceförvaltningens bedömning

I uppdraget till förvaltningen ingick att ta fram en utredning som redovisar förutsättningarna för att Revaq-certifiera Enköpings avloppsreningsverk. Utredningen visade att Enköpings kommun har goda förutsättningar att genomföra och upprätthålla en certifiering enligt Revaq och rekommenderar att en certifiering genomförs. Miljömässigt är det fördelaktigt att sprida slammet på jordbruksmark och därmed nyttiggöra näringen jämfört med dagens hantering där slammet används som anläggningsjord. Även ekonomiskt kan Revaq-certifiering vara fördelaktigt eller åtminstone likvärdigt med dagens situation.

Förvaltningens bedömning är att utredningen uppfyller de krav som ställdes i utredningsbeställningen och förvaltningen står bakom utredningens slutsatser.

Ekonomiska konsekvenser

I den ekonomiska analysen har hänsyn tagits till såväl administrativa kostnader som ökade personalkostnader kopplade till uppföljning, dokumentation och systematiskt uppströmsarbete. Dessa kostnader belastar VA-verksamhetens driftbudget och uppstår, i varierande omfattning, oavsett om avloppsreningsverket certifieras enligt Revaq eller om nuvarande hantering kvarstår. Kostnaderna för dagens slamhantering uppgår i nuläget till cirka 1 900 000 kronor per år.

En eventuell certifiering av avloppsreningsverket innebär samtidigt krav på förändrade arbetssätt och en tydligare organisatorisk struktur för kvalitets- och uppföljningsarbete. Detta kan medföra initiala omställningskostnader i samband med införandet samt ett behov av förstärkning av befintliga personella resurser. Om dessa resurser inte kan tilldelas i tillräcklig omfattning finns en risk för ökade administrativa kostnader eller bristande efterlevnad av certifieringskraven.

Den ekonomiska bedömningen är även behäftad med osäkerheter kopplade till framtida regelutveckling, förändrade certifieringskrav samt mottagningsvilja hos lantbrukare. Förändringar i dessa förutsättningar kan påverka möjligheten att nyttiggöra slammet och därmed utfallet av den ekonomiska kalkylen. Sammantaget innebär detta att de ekonomiska effekterna av en Revaq-certifiering inte fullt ut kan fastställas i nuläget, utan är beroende av flera faktorer som delvis ligger utanför VA-verksamhetens direkta rådighet och som behöver beaktas vid ett eventuellt framtida ställningstagande.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

De miljömässiga konsekvenserna av en Revaq-certifiering är utförligt redovisade i den genomförda utredningen. En certifiering skapar förutsättningar för en ökad cirkulär hantering av näringsämnen genom att slam, under kontrollerade former, kan återföras till jordbruksmark. Detta bidrar till ett mer resurseffektivt kretslopp av fosfor och organiskt material samt minskat behov av jungfruliga resurser, vilket ligger i linje med

kommunens övergripande hållbarhetsambitioner och nationella mål om cirkulär ekonomi.

Vidare medför Revaq-certifieringen ett systematiserat uppströmsarbete och ökade krav på processkontroll och uppföljning inom avloppsreningsverket. Detta bidrar till minskat innehåll av oönskade och potentiellt skadliga ämnen i både slam och renat avloppsvatten, vilket i sin tur minskar den miljömässiga belastningen på recipienten och stärker skyddet av vattenmiljöer och ekosystem.

Ur ett socialt perspektiv bedöms en Revaq-certifiering inte medföra några direkta negativa konsekvenser för kommuninvånare eller brukare av VA-tjänsterna. Indirekt kan dock en ökad transparens, tydligare kvalitetskrav och ett stärkt samarbete med lantbrukare och andra berörda aktörer bidra till ökad tillit till VA-verksamheten och kommunens hantering av kretsloppsfrågor. En långsiktigt hållbar slamhantering kan därmed även stärka den sociala acceptansen för VA-verksamhetens arbetssätt och investeringar.

Sammantaget bedöms en Revaq-certifiering, utifrån utredningens slutsatser, kunna bidra positivt till såväl miljömässig som social hållbarhet, i linje med kommunens mål om en hållbar utveckling. De faktiska konsekvenserna är dock beroende av hur ett eventuellt införande utformas och följs upp över tid.

Beslutsunderlag

Följande handlingar har legat till grund för beslutet:

- Tjänsteskrivelse, 2025-12-19
- Rapport, Förutsättningar för Revaq-certifiering Enköpings reningsverk, 2025-11-17
- Beslut i tekniska nämnden (2025-05-22 TN §85)

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Anna Sjödin, Förvaltningschef
- Anna Johansson, VA-chef